

Principer för ansvarsfull kreditgivning

14.10.2025

Aktia

1. Inledning

Hållbarhet styr Aktias verksamhet. I Aktias hållbarhetsprogram ingår fyra teman. Dessa är Välstånd, Medarbetare, Förvaltning och Miljö. Vi strävar efter att vara en pålitlig partner och systematiskt utveckla hållbarhetsaspekterna både i vår egen verksamhet och i vår bransch i över lag. Vi strävar efter att stödja den gröna omställningen. Med den gröna omställningen avses stöd för sådan verksamhet som syftar till ekonomisk tillväxt som är ekologiskt hållbar och klimatneutral. Som en del av detta arbete fungerar principerna för ansvarsfull kreditgivning, som lägger grunden för att vår kreditgivning fungerar som en stärkande faktor i utvecklingen av hållbarhet i samhället och inte stöder verksamhet som strider mot principerna för ansvarsfull kreditgivning.

I denna anvisning beskrivs hur principerna för ansvarsfull kreditgivning genomförs i Aktias processer. I anvisningen beskrivs de branscher och funktioner som på Aktia utesluts från ansvarsfull kreditgivning eller för vilka det ställs krav på att kreditgivningen ska kunna genomföras.

2. Ansvarsfull kreditgivning

Ansvarsfull kreditgivning utgår från kunden. Bankerna har en lagstadgad skyldighet att känna sina kunder och se till att kunderna har en korrekt bild av den finansiering de söker och förmåga att fullgöra de skyldigheter som finansieringen medför.

Aktia följer kraven i lagstiftningen och god kreditgivningssed¹. All kreditgivning ska basera sig på tillräcklig betalningsförmåga hos kunden och krediten kan inte beviljas, om det inte med fog kan visas att kunden kan fullgöra sina skyldigheter. Aktia medverkar inte i arrangemang för att kringgå lagstiftning eller reglering eller i arrangemang som kan förorsaka ryktesrisk. Aktias interna regler och de processer som stöder dem säkerställer att kundernas rättigheter tillgodoses i Aktias kreditgivningsprocess.

Aktia säkerställer till att finansieringsåtgärderna inte bryter mot FN:s, EU:s, Storbritanniens och USA:s eller de lokala tillsynsmyndigheternas sanktioner, både i samband med processen för att bli kund och i samband med kontinuerlig övervakning.

Utöver förpliktande reglering och interna anvisningar har Aktia som medlem i UNEP FI (United Nations Environment Programme Finance Initiative) förbundit sig att följa principerna för ansvarsfull bankverksamhet (PRB).

För att stödja sina ansvarsmål har Aktia uteslutit vissa näringsgrenar och verksamheter från sina finansieringstjänster. Detta kan gälla olika branscher eller verksamheter på olika sätt: vissa branscher eller verksamheter kan vara helt utanför den finansiering som tillhandahålls, vissa branscher eller verksamheter kan finansieras delvis eller på vissa villkor.

De gällande principerna för ansvarsfull kreditgivning följs upp från och med den dag då de träder i kraft och gäller kreditgivning för ny finansiering. Krediter som fanns före dagen för ikraftträdande förblir i kraft och av riskhanteringsskäl kan nya finansieringsarrangemang göras för dem, men i andra fall beaktas vid beviljandet av ny finansiering de gällande principerna för ansvarsfull kreditgivning och begränsningarna som ingår i dem. Den bransch eller verksamhet som omfattas av begränsningarna finansieras alltså inte, såvida den inte är verksamhet som stöder en ansvarsfull omställning.

2.1. Branschvisa begränsningar i kreditgivningen

Vissa branscher har uteslutits från vår kreditgivning på grund av ansvarsfaktorer.

Produktion och försäljning av vapen

Produktion och försäljning av vapen är starkt reglerad både internationellt och nationellt, eftersom denna sektor är förknippad med betydande ansvarsrisker. De vanligaste riskerna som hänför sig till branschen är:

- negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna
- intensifiering av konflikter
- konsekvenser för civilbefolkningen
- korruption
- politiskt inflytande

Kontroversiella vapen är förbjudna enligt internationell reglering eller har tvivelaktiga verksamhetsmodeller och Aktia finansierar inte verksamhet som hänför sig till produktion, distribution, försäljning, anskaffning eller annan verksamhet som gäller sådana vapen. Med kontroversiella vapen avses:

- landminor
- klustervapen
- ammunition som innehåller utarmat uran
- kemiska vapen

¹ https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2023/449#OT1_OT0

- biologiska vapen
- förblindande laservapen
- vapen i anknytning till icke-detekterbart splitter
- brandvapen

Kärnvapen är i huvudsak lagliga och regleras i det internationella icke-spridningsavtalet (Non Proliferation Treaty). Aktia finansierar dock inte verksamhet som hänför sig till produktion, distribution, försäljning, anskaffning eller annan verksamhet med anknytning till kärnvapen.

Enligt artikel 51 i FN-stadgan har varje medlemsstat dock rätt att försvara sig mot ett väpnat angrepp. Av detta följer att varje medlemsstat har rätt att upprätthålla sitt eget försvarssystem.

Aktia kan finansiera vapenproduktion som hänför sig till försvar, skytte och jakt. Aktia finansierar inte annan vapenrelaterad verksamhet som hänför sig till produktion, distribution, anskaffning eller motsvarande.

Animalieproduktion

Animalieproduktion är en viktig del av det finländska jordbruket och självförsörjningen inom livsmedelsindustrin. Med animalieproduktion avses här t.ex. kött -, fisk -, mjölk -, ägg- och pälsproduktion. Inom animalieproduktion kan ansvarsriskerna hänföra sig till exempel till

- levnadsförhållanden
- genmanipulation
- transporter
- hämning av naturligt beteende
- hälsa

Aktia förutsätter att all verksamhet som finansieras beaktar lagstiftningen som tryggar djurens välbefinnande och att den verksamhet som finansieras inte får inkludera följande:

- burhönserier
- fixeringsbås för sugor där djuren inte kan vända sig om
- båsladugårdar
- pälsdjursuppfödning

Dessutom kan Aktia besluta att inte delta i finansieringen om djurens välbefinnande inte kan verifieras.

Eftersom växthusgasutsläppen inom animalieproduktion är stora, kan Aktia i finansieringsbeslutet beakta de åtgärder för att begränsa växthusgasutsläppen som hänför sig till den verksamhet som finansieras som en positiv faktor.

Fossila bränslen

Fossila bränslen, som eldningsolja som förädlats ur råolja, kol och brunkol, naturgas och torv kan kopplas till en stor del av växthusgasutsläppen i världen. Användningen av dessa bränslen inom energiproduktion samt utsläppen från produktionen, distributionen och förbrukningen av bränslen och minskningen av utsläppen är viktiga när man försöker bromsa klimatförändringen. Till växthusgaserna hör koldioxid CO₂, metan CH₄, dikväveoxid N₂O och fluorerade växthusgaser, av vilka koldioxid är den viktigaste växthusgasen som människan producerar. För olika mänskliga aktiviteter kan ett koldioxidavtryck beräknas för att beskriva hur en produkt, verksamhet eller tjänst belastar klimatet.

Aktia finansierar inte industrin relaterad till fossila bränslen. Därför finansierar Aktia inte företag som huvudsakligen är verksamma inom produktion av fossila bränslen eller energiöverföring eller energidistribution som baserar sig på fossila bränslen, såvida finansieringen inte riktar sig till att flytta verksamheten från användning av fossila bränslen till användning av förnybara energikällor.

Gruvdrift

Gruvindustrin är fortfarande en viktig samhällssektor. Den spelar också en viktig roll i den gröna omställningen. Den gröna omställningen kräver många olika metaller och mineraler för att utveckla ren teknik, t.ex. litium, nickel, koppar, kobolt, aluminium och stål.

Å andra sidan har gruvdriften som bekant negativa konsekvenser för naturen och klimatförändringen till exempel i form av utsläpp, energibehov, markberedning och förorening, kemikalier och avfall från verksamheten. Dessutom är gruvindustrin ofta förenad med sociala och administrativa ansvarsrisker. Risker som är förknippade med gruvindustrin omfattar t.ex.

- förorening av miljön
- gift- och kemikalieläckage
- negativa förändringar i mångfalden och ekosystemen på grund av den förändrade livsmiljön
- växthusgasutsläpp och andra utsläpp
- negativa hälsoeffekter för intressentgrupper
- korruption och mutor
- brott mot de mänskliga rättigheterna
- verksamhetens negativa samhälleliga konsekvenser i konfliktkänsliga områden

EU-taxonomin ställer upp tekniska kriterier för tillverkningen av vissa metaller. Aktia finansierar verksamhet som uppfyller dessa kriterier enligt taxonomin, förutsatt att verksamheten inte strider mot Aktias övriga principer för ansvarsfull kreditgivning. Den part som tar emot finansiering är skyldig att visa överensstämmelse med taxonomin innan finansieringsbeslutet fattas.

Aktia kan dessutom finansiera annan gruvdrift som gärna får hänföra sig till den gröna omställningen, dock så att:

- Aktia inte finansierar företag som utvinner asbest
- Aktia inte finansierar bergstoppsbrytning eller företag som använder denna metod
- bortskaffandet av anrikningssand ska vara säkert och sanden får inte deponeras i vattendrag
- Aktia inte finansierar gruvdrift i Natura 2000-områden, nationalparker eller andra med dem jämförbara områden
- det företag som finansieras ska ha fungerande processer för att förebygga sociala risker och förvaltningsrisker

Tobaks- och nikotinprodukter, cannabis och alkohol

Skadorna av tobak och andra nikotinprodukter är betydande både på individ- och samhällsnivå. I Finlands tobakslag har man därför ställt upp ett mål att högst fem procent av Finlands befolkning senast 2030 ska använda tobaksprodukter eller andra nikotinprodukter dagligen. Aktia finansierar inte tobaksindustrin på grund av hälsoriskerna förknippade med tobak och andra nikotinprodukter samt de miljörisker och sociala ansvarsrisker som är förknippade med produktionen. Detta gäller produktion och partihandel med tobak och andra nikotinprodukter.

Elektriska cigaretter är en relativt ny produkt på marknaden, och de innehåller inte nödvändigtvis nikotin. Studier har gjorts om e-cigaretternas betydelse som stöd vid rökavvänjning, men eftersom forskningsresultaten ännu inte kan anses vara tillförlitliga och det redan finns bevis för att e-cigaretter orsakar betydande skador, finansierar Aktia inte verksamhet som hänför sig till tillverkning av eller partihandel med e-cigaretter.

Aktia finansierar inte heller verksamhet som hänför sig till produktion, distribution eller annan verksamhet som har samband med cannabis.

Alkoholmissbruk orsakar betydande sociala olägenheter och produktionskedjorna har negativa miljökonsekvenser. De negativa konsekvenserna framhävs särskilt i vis-

sa riskområden, som Afrika och Sydamerika. I sin finansiering strävar Aktia efter att beakta konsekvenserna av den verksamhet som finansieras och undvika finansiering i högriskfall. Aktia fäster särskild vikt vid företag vars bransch är import av alkoholdrycker.

Vuxenunderhållning

Aktia finansierar inte sådan verksamhet som enligt Aktias uppgifter anknyter till vuxenunderhållningsindustrin på grund av de stora ansvars inom branschen.

Penningspel

I penningspel kan spelaren på basis av den insats hen spelar vinna eller förlora pengar, och en eventuell vinst/förlust baserar sig helt eller delvis på slumpen. Vid hasardspel är denna potentiella vinst/förlust så stor att den inte står i proportion till spelarens förmögenhet. Penningspel är förenade med många ansvarsrisker, som:

- minderårigas spelande
- spelberoende
- aggressiv marknadsföring
- penningtvätt

Aktia finansierar inte penningspelsrelaterad verksamhet.

2.2. Begränsningar i verksamheten

Aggressiva marknadsföringsmetoder

Aktia stöder inte verksamhet vars marknadsföring eller kundrelationer bevisligen använder aggressiva metoder, såsom tvång, påtryckning, trakasserier eller vilseledande tillvägagångssätt. Aktia finansierar inte medvetet aktörer som bevisligen stöder sig på sådan verksamhet och fäster särskild vikt vid sådan verksamhet som har samband med kreditgivning.

Kränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

FN:s generalförsamling antog 1948 en förklaring om de mänskliga rättigheterna. I Finland är de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tryggade för alla som vistas i Finland i Finlands grundlag. Tryggandet av de mänskliga rättigheterna är alltså en skyldighet som förutsätts i regleringen och företagens rapporteringsskyldighet i anslutning till det ökar kontinuerligt i hela verksamhetskedjan. Aktia stöder inte verksamhet som kränker de mänskliga rättigheterna. Därför har Aktia i princip uteslutit branscher där risken

för kränkningar av de mänskliga rättigheterna är förhöjd, som vuxenunderhållning, tobaks- och nikotinprodukter, cannabis och penningsspel.

2.3. Undantag från branschspecifika begränsningar

I de fall där finansiering söks för att omvandla verksamhet som tydligt skadlig för miljön till miljövänlig verksamhet eller möjliggöra en sådan omställning, kan Aktia bevilja finansiering. Denna omställning är möjlig också inom de branscher som Aktia har uteslutit enligt följande:

- animalieproduktion
- fossila bränslen
- gruvdrift

Aktia kan dessutom finansiera fordon, inklusive schaktningsutrustning, även i sådana fall där det företag eller den person som ansöker om finansiering är direkt verksam eller underleverantör inom en sektor vars verksamhet inte annars skulle finansieras.

3. Beaktande av ansvarsfaktorer

Aktia övervakar genomförandet av de principer som ställts upp utifrån en klassificering som baserar sig på branschsektorn. Aktia beaktar ansvarsfaktorerna utifrån de uppgifter som Aktia har tillgång till i det aktuella övervakningsläget. De uppgifter som används vid övervakningen verifieras inte från andra källor.

Innan ett kreditbeslut fattas krävs ett ESG-utlåtande om de krediter som har anknytning till en bransch som Aktia har ställt begränsningar för. Ett eventuellt ESG-utlåtande tar ställning till huruvida kreditsökandens verksamhet lämpar sig för de ansvarsrisker som hänför sig till kreditkundrelationen och krediten hos Aktia. ESG-utlåtandet utgör en del av den dokumentation som ska lämnas till den som fattar kreditbeslutet.

För utlåtandets innehåll svarar Aktias ESG-avdelning och utlåtandet kan basera sig till exempel på uppgifter som kunden lämnar i kreditansökan, uppgifter som redan finns hos Aktia, uppgifter som finns tillgängliga i offentliga källor eller i enskilda fall på uppgifter från avgiftsbelagda tjänster.

4. Ansvar vid ansvarsfull kreditgivning

Utvecklingen av ansvarsfull kreditgivning sker i Aktia med ledning av de medlemmar i ledningsgruppen som ansvarar för privat- och företagskundverksamheten. Finansieringsbesluten fattas alltid med beaktande av gällande interna och externa regleringsskyldigheter som gäller kreditgivning.

5. Rapportering

Aktia publicerar årligen information om ansvar i fråga om långgivning och lånestocken m.m. som en del av Aktias hållbarhetsrapportering utifrån de skyldigheter som gällande reglering medför. Dessutom kan Aktia rapportera frivillig information om ansvarsfull kreditgivning utifrån de referensramar som Aktia har förbundit sig till.